

GLOBAL FARMING

■ 10.000 lastbiler bringer årligt op mod 300.000 tons hønsemøg ind fra omkringliggende hollandske og belgiske fjerkræproducenter.

■ Hønsemøget tørres i denne enorme gryde, der ryster frem og tilbage. Hønsemøg har i forvejen en tørstofprocent på op til 68 procent.

■ En tom container tages af lastbilen, tippes på skrå og fyldes fra oven med gødningspiller, inden den sejles til for eksempel Vietnam.

■ Christian Bruun (tv), der repræsenterer fabrikken i Danmark, og markedschef Lieven Wouters viser de mange fortrykte labels til færdige gødningstyper. - Derudover kan fabrikken skræddersy specielle gødninger efter aftagerens behov – helt ned til en halv lastbilfuld eller 10-12 tons, fortæller Christian Bruun.

■ Inde i fabrikkens enorme modtagelager lægges friskt, dampende hønsemøg i store bjerge, inden det køres ind til tørreriet.

Belgisk fabrik laver slow-release gødninger efter ønske

Hønsemøg i enorme mængder som tørrede piller, enten rent eller tilsat kunstgødning, køres dagligt ud fra Fertikal-fabrikken i Antwerpen. – Hønsemøg er optimalt til at skræddersy gødningstyper, som frigør næringsstofferne langsomt efter den konkrete afgrødes behov, fortæller danske Christian Bruun under en tur rundt på fabrikken.

BELGIEN

AF JØRGEN P. JENSEN
– I BELGIEN

Midt i det store, travle havneområde i den belgiske havneby Antwerpen ligger en speciel gødningsfabrik.

10.000 lastbiler kommer årligt højt belæsset med hønsemøg, som tippes af på fabrikkens enorme modtagelager, hvorfra det tørres, trykkes i pilleform og eksporteres til en lang række lande verden over.

Christian Bruun fra Brædstrup i Midtjylland repræsenterer Fertikal – som fabrikken hedder – og han viste for nylig Effektivt Landbrug rundt i det store fabriksanlæg.

Udpint landbrugsjord

- Anlægget blev bygget i 2000 til at producere tørret organisk gødning til hjemmemarkedet, hvilket var nyt og usædvanligt.

I 2011 blev det overtaget af de tre nuværende ejere, som er to landmænd og en landbrugskonsulent. De har udbygget kapaciteten betydeligt de seneste tre år, da især markedet for organisk gødning er steget voldsomt.

- I mange lande kloden over er land-

brugsjorden udpint og tømt for organisk materiale. Man har høstet og bortført den organiske plantevækst uden at tilføre jorden nyt organisk materiale, påpeger Christian Bruun.

Lidt overraskende kom efterspørgslen på fabrikkens nye transportable organiske gødning først fra Sydøstasien.

- Vietnam blev vores første store kunde, fortæller markedschef Lieven Wouters, der er med på rundvisningen i fabrikken.

Nu er der kunder i alle verdensdele – ikke mindst fra Afrika, som i særlig grad har udpint jord.

Frigør langsomt gødningen

Markedschef Lieven Wouters deler fabrikkens gødningproduktion op i to gødningstyper.

- Vi laver organiske gødninger og organisk-minerale gødninger.

De organiske gødninger er næsten udelukkende hønsemøg tilsat NPK via affaldsprodukter fra kaffe, kakao eller slagterier.

- De organisk-minerale gødninger er

■ Den belgiske Fertikal-gødningsfabrik ligger midt i Antwerpens store havneområde.

Fotos: Jørgen P. Jensen

GLOBAL FARMING

Kontakt: Jørgen P. Jensen
jpjensen@effektivtlandbrug.dk
21 15 91 21

også hønsemøg, men blandet med traditionelle kunstgødninger som urea, tripelfosfat med mere. Det vigtige er her, at gødningen frigives langsomt over tid – det vi kalder »slow release«. Gødningen kan designes til at frigøre sine næringsstoffer præcis, når den pågældende afgrøde har brug for dem, fortæller Lieven Wouters.

Er det i et koldt klima, kræver det mere tid – måske over fire til fem måneder, mens det i et varmt klima går hurtigere.

- Vi bruger blandt andet denne slow-release-gødning i juletræsproduktion i Danmark, hvor gødningen frigives over mere end 12 måneder, oplyser Christian Bruun.

Det er primært hønsemøget, der ved blanding med kunstgødningen kan styres til at frigive næringsstofferne over lang tid.

Skræddersyede gødningstyper

Slutprodukterne fra fabrikken er således helt overvejende hønsemøg som tørrede piller enten alene eller

i blanding med kunstgødning efter kundens ønske.

- Det skyldes, at tørstofprocenten fra organisk materiale i hønsemøg er helt oppe på 68 procent. Den procentdel falder jo, når vi tilsætter kunstgødning – måske til nær 50 procent. Men det kan kunderne bestille efter deres afgrøders behov.

For eksempel har vi en meget stor kunde i Caribien, der dyrker bananer. Han ønsker en 10-2-2 gødning, der frigives over meget lang tid.

Fabrikken kan designe ønskede gødningstyper helt ned til partier på 10-12 tons svarende til en halv lastbilfuld.

- Det er årsagen til, at jeg har kontakt med denne fabrik; de kan skræddersy gødninger efter ønske i en kontinuerlig strøm selv i små mængder, fortæller Christian Bruun.

- Jeg aftager nok 80 procent som skræddersyede gødningstyper og 20 procent som standardvaren med tørret hønsemøg. Og mine aftagere er danske juletræsproducenter og økologiske landmænd.

Det rette råmateriale

Egentlig er det bemærkelsesværdigt, at det kan betale sig at forarbejde hønsemøg i Belgien og transportere det kloden rundt til Vietnam, Chile og Afrika for at blive spredt ud på de udpinte jorde til at hæve deres indhold af organisk materiale – i lande der selv er tropiske og har masser af organisk materiale.

- Det er fordi, vi har det rette råmateriale – hønsemøg i store mængder – netop her tæt på fabrikken, forklarer Lieven Wouters.

- Og vi er sikker på kvaliteten med hønsemøg, der er fri af skadelige tilsætningsstoffer, da fjerkræfarmene i Holland og Belgien er meget kontrollerede. Desuden er vi gode til at organisere og transportere.

Ser stort potentiale

Lieven Wouters ser et stort potentiale for skræddersyede slow-release gødninger med højt organisk indhold i fremtiden.

- Lige nu har vi licens til at modtage op til 300.000 tons hønsemøg

og råmateriale årligt og er dermed den største gødningsfabrik af denne type i Belgien. Gennem opkøb af flere mindre gødningsfirmaer har vi yderligere fået tilført 400.000 tons, så vi i fremtiden kan gå helt op på 700.000 tons råvarer.

Fabrikken har indgået kontrakter med de omkringliggende fjerkræproducenter om at aftage en bestemt mængde møg årligt.

- Vi er derfor forpligtiget til at aftage disse mængder. Kan møget ikke

umiddelbart indgå i de pillerede gødningstyper, sælges den overskydende mængde som kompost primært til landmænd i Nordfrankrig. Komposten er en blanding af hønsemøg og svinegylle med en tørstofprocent omkring 50.

I 2019 vil Fertikal nå op på at sælge 120.000 tons kompost og 75.000 tons gødningspiller.

jpjensen@effektivtlandbrug.dk
telefon +45 40 41 76 84

Slow release-gødning i Danmark

■ Christian Bruun har gennem sin virksomhed BigTree ved Bræstrup i Midtjylland introduceret Fertikals skræddersyede gødningstyper i Danmark.

- Jeg kan forsyne juletræsproducenter, der for eksempel er udfordret af sygdomsangreb i juletræerne, med målrettede gødningstyper fra Fertikal. Det har haft stor effekt på juletræsbranchen herhjemme.

Fra Fertikal er Christian Bruun blevet bedt om at se på fabrikkens økologiske gødningstyper.

Der er to kategorier af økologiske gødninger i Danmark. Det er dels ikke-økologiske gødninger godkendt til økologi – bilag 1-gødninger – og dels 100 procent økologiske gødninger

- Jeg har begge typer og ser styrken ved den organiske, faste gødning i pilleform som værende muligheden for helt præcist at placere gødningen i rette afstand fra såsæden.

Gødningerne har været med i årets Landsforsøg i kartofler, hvor

Christian Bruun melder om merudbytte på over 4.000 kroner pr. hektar i økologiske stivelseskartofler.

■ Juletræsproducent Christian Bruun (th) fra Bræstrup har indgået en aftale med Fertikal om at videresælge deres organiske gødninger i Danmark.

